

Barcelona, 3 de desembre de 1985

Estimat amic,

L'empenyament que vessaven les teves paraules en la darrera carta del 23 d'octubre no m'ha estimulat a posar-me més de pressa en contacte amb tu. Si t'hagués pogut animar, ho hauria fet de seguida, però no hi havia tema, tampoc. A finals de setembre vam tornar a operar la Rosa. Va ser poca cosa. De fet, entràvem a la Clínica un divendres i en sortíem l'endemà: tot plegat, van fer una mica de neteja i van extreure material per a una biòpsia que, afortunadament, i com era d'esperar, va resultar bé. Però això va ser la culminació d'una sèrie de mesos de no trobar-se bé del tot, d'hemorràgies llargues, excessives i desordenades. La intervenció no va ser definitiva, no va ser allò que en diuen un buidat, o que li ho van treure tot, no. El metge no ho va creure necessari. I per més que a mi em feia l'efecte que hauria estat una mesura, dràstica, si tu vols, però positiva, no em vaig atrevir a aconsellar-li-ho perquè, evidentment, la panxa és seva i té dret a conservar-la tal com l'ha rebuda. El que passa, ara, és que d'aquí tres o quatre mesos hi podem tornar. En fi, què hi farem! Esperar, només, que la regla es retiri d'una punyetera vegada. Pel que la necessitem! Només ha servit per fotrend una sotragada quan s'ha endarrerit un parell de dies. Em sembla que a aquestes altures ja ens mereixem estar una mica tranquils...

Lamento el que m'expliques del teatre. Ja m'imaginava fent d'ambaixador teu el dia de l'estrena, alternant amb les artistes i presumint d'amic del traductor, saludant els crítics, pessigant alguna natja, etc., etc., o sigui, tot allò que se t'hauria hagut de reservar, però ^{pel} que per culpa de la distància no hauries pogut gaudir.

Aquest món del teatre és molt complicat i no es pot dir mai blat que no sigui al sac. Encara han estat prou persones els d'Area per fer-te saber que ho deixaven córrer, perquè en moltes ocasions hi ha unes negociacions, et fan pensar com un negre i després no en saps mai més res. A mi em va passar l'any passat amb uns que anaven a muntar un obra per a nois i noies, El jardí de Flàira-Nas, i després d'haver fet passos i més passos, es van fondre com bolados. Aquest any, per cert, en els cicles de Cavall Fort han tornat a interpretar durant dos diumenges Les armes de Bagatal.la, una coproducció

que vaig escriure amb en Jaume Batiste, que és qui la dirigeix, munta, fa l'escenografia, el vestuari, mentre la seva dona porta la part musical i els seus dos fills -i ell mateix- la interpreten.

Aquests cicles, quan érem pobres, es feien al Romea, amb màximes facilitats per part de la junta de propietaris, l'Ajuntament i, darrerament, la Generalitat. Però ara ens ha fotut al carrer i hem anat a parar en una sala de Sarrià, propietat d'uns capellans que es dediquen a l'ensenyament, els salesians, concretament. I ens han fotut fora del Romea perquè ara s'hi fan muntatges espectaculars, amb decorats fixos que no es poden desmuntar per deixar-nos actuar els diumenges al matí. Jo ho comprenc i, en el fons, tot i que em toca el voraviu, me'n faig càrrec. Però imagino que la Generalitat estigués en mans dels socialistes: l'Avui, amb lletres ben grosses hauria dit: La Generalitat expulsa Cavall Fort del Teatre Romea. En les circumstàncies actuals, no hi ha dedicat ni una sola ratlla.

Lamento, també, és clar, el que m'expliques de la feina de la Isabel. Noi, ara que és quan necessiteu més la pela per superar la crisi, perdre una part dels ingressos és ben trist!

En Gaspar t'ha col.locat en un lloc ben destacat entre els artistes del Guinardó. Hi ets en pla quest star si és que això vol dir artista invitat, que no n'estic segur. Em penso que ja l'havies vist el plafó on ens ha clavats amb xinxetes, oi? Doncs hi ets al costat meu, d'en Torres, de Josep M. Illa, de Feliu Formosa, l'Albanell, la Teresa Duran, l'Anton Carrera, l'Antoni Seva i algun altre que em deixo al tinter. Per cert, que estic passant un moment fotut: tant l'Illa, que a més de ser escriptor del barri, treballa amb mi a la Caixa, com l'Estanislau Torres, es presenten al Premi Ruyra, del qual formo part del jurat. I cap dels dos no té possibilitats de guanyar. L'Illa, amb molta sort, se'n sortirà amb un vot. En Torres, amb un parell, per ser eliminat a la segona votació. I els seus llibres no estan malament. El que passa, senzillament, és que els altres ens agraden més. La feina serà per explicar-ho als interessats quan me'ls ensopegui de cara o em truquin de nit, a casa... L'any passat va ser igual amb la Margarida Aritzeta. Em penso que ja t'ho havia dit en alguna altra ocasió, però ~~penso~~ plegaré. No m'hi diverteixo gens, amb aquests jocs! I no és per les peles del premi, sinó perquè guanyar-lo o quedar finalista suposa la publicació, i això és altament

llaminer. Amb en Torres és difícil de discutir, perquè és un home que m'ha passat la mà per la cara en tots els concursos que ens hem presentat: Víctor Català, Sant Jordi, etc. I ara que l'he de jutjar, me'l carrego. Això pot semblar una venjança, però t'asseguro que no ho és. Ahir, en la reunió prèvia del jurat, tant en Victor Mora, com l'Albanell, com l'Emili Teixidor, com jo mateix, teníem ganes que la seva novel·la fos la millor, però no s'hi val a fer trampes. Ens fa l'efecte que abusa del diàleg, uns diàlegs que allargassa, quan amb dues paraules ho podria haver enllestit. I si els temes són més o menys interessants, no els acaba de lligar ni de treure'n tot el partit possible. És clar que tot això, a algú que sap que sempre t'ha guanyat, és molt difícil d'argumentar i, molt menys de convèncer.

El que sí que m'ha fet content aquests dies ha estat haver guanyat el premi de què et vaig parlar. Es diu, exactament, Guillem Cifre de Colonya, i el convoca la Caixa d'Estalvis de Pollença, a les Illes. Són dues-centes mil pessetones de bon aprofitar, però que encara no m'he embutxacat. Ara fa uns moments m'han trucat per saber com me les poden enviar. Ja pots comptar que els he dit que les enviessin totes junts, i de cop!

També m'han trencat les oracions, mentre t'escrivia, uns mestres de Tremp. Volen que hi vagi per parlar amb els seus alumnes un dilluns del mes de març. Em ve molt costa amunt, aquest desplaçament, però m'hi he mig compromès perquè s'ha de fer. Perdré un dia de vacances, ja que hi he de ser a les tres de la tarda, i aquell dia a la feina no em veuran el pèl. Aquest curs ja m'he desplaçat a Olot, a Girona, al Bruc, a part d'un parell d'escoles barcelonines. A Olot hi vaig anar amb tren fins a Girona, on m'esperaven els mestres que em van conduir fins a l'Institut d'Olot. De quatre a dos quarts de sis, a l'Institut. I a les vuit, al local de l'Omnium fins a les deu. Després, sopar i dormir a Olot i l'endemà, a les sis del matí, amb un autobús cap a Barcelona, on vaig arribar a les nou del matí. Una hora que he recuperat religiosament.

La teva activitat de traductor veig que no para. Espero Ada o l'ardor amb impaciència. Ah! Una xafarderia de la gent del Mall: sembla que hi ha calé segur. Resulta que la companya d'en Ramon Pinyol és parenta d'un prohòm del país. Es diu fins i tot

que és una filla d'en Carulla, i que l'home ha ficat el nas en el negoci. No a base de deixar que en Pinyol faci el que vulgui, sinó amb auditories i control rigorós de la despesa. Així ja pot ser que les coses rutllin i facin edicions tan extraordinàries com les bilingües de Salvador Espriu, presentades -i editades amb el suport- pel Banco Exterior de España en una sessió a Barcelona on es va reunir la flor i nata de la societat catalana i de més enllà i tot, incloent el senyor Fernández Ordóñez, que llavors era president d'aquell Banc, i ara Ministre espanyol d'Afers Exteriors.

Per això crec que et pots replantejar de col.laborar-hi si t'ho demanen, això sí, exigint un contracte normalitzat i que et donin calé a cada lliurament. El que també em replantejaria, jo, en el teu cas, seria l'actitud a prendre en el cas que l'Urpinell burxés a favor teu perquè et concedissin la medalla. En tot cas, demanaria que ~~em~~ paguessin el viatge per venir-la a recollir. Després, als periodistes, els podries dir que hi ha gent que se la mereixen més que no pas tu, i que són a la presó, però no ho posaria com a condició, ja que llavors t'esborrarien de la llista i tan amics com abans! T'has de fer pagar un altre viatge: això és fonamental!

Aquests dies, amb la Rosa intentem posar-nos al corrent dels espectacles. Havia separat uns quants programes per fer-te'n cinc cèntims. Però tampoc no et vull posar la mel als llavis, prou fotut que estàs, descrivint-te les excel.lències de les coses que veiem aquí. En primer lloc, perquè tampoc no en veiem tantes que sigui fora de sèrie. Ja te'n fas càrrec, oi? Però sí que et puc dir que segueix l'èxit del Cyrano del nostre amic Flotats. L'ha ensopegada, aquest minyo! I en Bru, tu diràs! El que també funciona és Pel davant i pel darrera que fan al Condal. És una mena de vodevil blanc realment divertit, amb alguns actors que estan molt bé: en Puigcorbé, en Peña, en Cardona, etc. He vist també Laboratori Liberman que en Boadella ha muntat per la Ministerio de Cultura amb un equip nou que també actua sota el nom de Joglars. Hi ha un virtuosisme directiu i de precisió dels gags, però és tant o més prim que el famós i escandalós Teledaum. En Boadella ja no necessita ser subtil. S'ha adonat que escandalitzant en té prou per omplir el teatre. I els que s'escandalitzen li fan una bona propaganda. La gent s'ha tornat morbosa, o sempre ho ha estat, i busca ~~...~~

els espectacles on pensa trobar emocions fortes.

D'això no n'hi havia en un espectacle molt correcte que feien l'Alfred Luccheti i una mossa que es diu Soler, em sembla, Tot educant Rita, que no omplia mai el Regina, un teatret petitó. Ara se'ns anuncia com a plat fort el primer equip de Joglars, al Palau de la Música, amb Els virtuosos de Fontainebleau, un escarni de l'Europa comunitària, culta i civilitzada, de la qual en Boadella es riu i se'n fot amb mala bava.

De cinema, hem vist un Woody Allen d'una tendresa excepcional: La rosa púrpura del Caire. Ara t'anava a dir que havia d'haver escrit propra, però consulto el diccionari i veig que púrpura també val. He mirat el nou Diccionari Castellà-Català que ha publicat ara mateix la gent de l'Enciclopèdia Catalana. És un volum atapeït, sòlid i segons diu la propaganda, esplèndid. Jo hi he caigut i l'he comprat de seguida. Sembla molt útil. De moment, ja m'ha ajudat.

També hem vist Cotton Club, d'en Coppola i, sobretot, L'honor dels Prizzi, del senyor Houston, una meravella àcida, corrossiva i ben justa sobre l'honorabilitat. La Rosa, amb el verí que gasta sobre certes persones, ironitzava sobre els que es fan dir honorables i tenen al damunt un plet per mala administració de fons aliens, en el terme més suau que s'hi pot aplicar.

La senyoreta Júlia, que fan al Lliure -sense omplir, ni de bon tros- és una altra mostra del teatre que cal veure. Sense concessions. No hi ha ni un sol gest de cara a la galeria. Per això sembla que no ha agradat. La gent diu que la crítica se l'ha carregada, quan es tracta del senyor Sagarra que la va desfer perquè no li anaven ni el vestuari ni el pentinat de l'Anna Lizaran.

I tu, què em dius de la teva salut? Has superat els problemes de cervicals? Ara resulta que jo en tinc amb les lumbar, cosa que m'obliga a fer gimnàstica cada dia i a anar al massatgista un cop cada setmana. N'he trobat un que és mig bruixot. Per ara, a part de deixar-me l'esquena com un tomàquet, a garrotades, m'està arreglant la faringitis crònica a base d'un extracte d'orenga que em deixa el coll més suau del que recordo haver tingut mai. Però, ja ho veus: operacions, potingues, fregues... I és que, amic Jordi, a partir dels cinquanta es pot dir que estem fets una veritable desferra humana. I tu tens sort que en Damià t'alegrarà la vellesa... Adéu!

Joaquim